

LEIF ANDERSEN

NÅR GUD
ER TAVS

LOHSE

INDHOLD

Forord af Jens Ole Christensen 7

Når Gud er tavs 13

Appendiks: At søge Guds kærlighed 47

FORORD

Spørgsmålet om Guds almægt og det onde er for mange mennesker den største udfordring til kristen tro. For en del den eneste virkelig alvorlige.

Nogle oplever det primært som et intellektuelt problem og har brug for at *gennemtænke* og finde svar.

Andre oplever en lidelse eller et tab, som gør spørgsmålet om det onde til et dybt personligt anliggende. Der er noget, de må *gennemleve* og har ikke brug for hurtige svar.

Det er denne lille bogs første styrke, at den tager begge vinkler alvorligt. Den bliver aldrig så oplevelsesorienteret, at den glemmer at tænke. Vel at mærke tænke bibelsk. Og den bliver aldrig intellektuel på en måde, så de konkrete lidelser og ærlige reaktioner forsvinder ud af horisonten.

Første del af bogen har sit fokus på livsoplevelsen og oplevelsen af Guds tavshed i de store kriser. Appendikset i bogens anden del tager fat om den debat om emnet blandt bibeltro kristne i Danmark, som blev udløst efter Utøya-forbrydelsen i 2011. En debat, som kastede mange spidsfindige distinktioner, megen forvirring, mange stærke ord og dybe, svære følelser af sig.

Nogle læsere vil derfor uden tvivl få mest ud af første - og korteste - del af bogen. Og de gør måske sig selv en tjeneste ved at springe anden del over.

Andre har brug for at tage intellektuelt livtag med de bibelske og teologiske spørgsmål. De vil nok finde, at anden del er det mest brugbare. Måske det eneste i bogen, de har brug for.

Men ingen af de to grupper kan slippe for at forholde sig til det modsatte perspektiv; så sammenvævet er perspektiverne, når Leif Andersen skriver.

8 Bogens anden styrke er, at den grundlæggende er på det lidende menneskes side. Man mærker gennem hele bogen et medfølende menneske og en erfaren sjælesørger. Her bliver lidelsen ikke holdt ud i strakt arm og behandlet ufølsomt og

principielt, men læseren får lov at være til stede med sine smerter og ubesvarede spørgsmål.

Bogens tredje styrke er, at den undgår to traditionelle afveje i dette spørgsmål: Her er ingen forsøg på at frikende Gud ved at gøre ham mindre almægtig eller ved at holde ham ude af livets detaljer. Bogen reducerer ikke Gud til en, der kun holder styr på rammerne; men der er i bogen en tydelig bekendelse til den kærlige og almægtige far, der tæller hvert hår på vores hoved. Og der sker ikke hans børn noget, som han ikke har fuldt styr på og kan bruge til noget godt i vores liv. En tanke, som man undertiden kan lade sig provokere af og undertiden finde fred i.

Her er modsat heller ikke et forsøg på at levere et vandtæt system til forklaring af forholdet mellem Gud og det onde i verden. Der er lige præcis ikke én bestemt model for samspillet og modspillet mellem Gud og menneske eller Gud og Djævel. Men bogen har sans for den bibelske variation i udtryksmåder og er optaget af klart og tydeligt – nogle gange trøstende, andre gange anfægtende – at sige, hvad Bibelen siger. Og så for øvrigt tie, når Bibelen tier.

9

Jeg føler mig usikker på nogle detaljer i bogen – bl.a. dens tale om et kontinuum mellem

monisme og dualisme (s. 52) – men dens grundlæggende vilje til at undgå de to ovennævnte vildveje bekender jeg mig glad til. Vel vidende, at dermed bliver der i midten af dette problem en hvid plet, hvor vi hverken kan forstå eller forklare forholdet mellem den gode, almægtige Gud og det onde i verden.

Denne hvide plet er i virkeligheden et frugtbart sted. Sjælesørgerisk set. For dermed bliver der helt inde i midten af dette spørgsmål et område, hvor sjælesørgeren og konfidenten i fællesskab kan undre sig. Der bliver ikke en ubalance mellem den, der søger sjælesorg, som måske er i dyb krise og mangler svar, og en sjælesørger med en kæmpe teologisk merviden. Begge er undervejs, begge kæmper med stoffet, begge må søge Gud og hans ord – og begge forlader samtalen med uløste spørgsmål.

Måske er hovedårsagen til, at Leif Andersen er en så god rådgiver og sjælesørger, at han er en så god teolog.

Og så bevidst om teologiens begrænsning.

NÅR GUD ER TAVS

»Jeg ved ikke rigtig, hvad jeg skal sige.«

Det er nok noget af det, vi siger oftest.

Og det er sådan, det er. Når vi har allermost brug for gode ord – til trøst, til opmuntring, til svar og forklaring – svigter de os. Og vi må vedgå vores hjælpeløshed. Vores ordløshed.

Hmm.

Gad vide, om det også er sådan, Gud tænker?

»Jeg ved ikke rigtig, hvad jeg skal sige.«

For han virker *virkelig* tavs! Rædselsfuldt tavs.

Ved han bare ikke, hvad han skal sige?

Det kan jo ellers være fint nok, når folk ikke falder over os med mange ord – til trøst, til opmuntring, til svar og forklaring. Det er en hvile, hvis gode venner kan finde ud af bare at sidde og være tavse. Det er rart, når de godt selv ved,

at de mange ord måske bare gør byrden endnu tungere.

Men det er ikke så rart, når Gud er tavs. Vi kunne godt bruge en forklaring. Måske en undskyldning. Eller bare en god grund.

Men lige så ulideligt talende vores gode venner sommetider kan være, lige så ulideligt tavs er Gud altså.

Og han kan jo ellers godt det dér med ord:

»Guds ord« kalder vi Bibelen. Han skulle da nok kunne meddele sig. Og det kan vel heller ikke passe, at Den Alvidende ikke ved, hvad han skal sige?

Alligevel sidder vi her.

Først lod Gud det værste ramme os.

Vi havde jo ellers bedt om beskyttelse og hjælp og »fri os fra det onde«.

Og dernæst, når vi tigger om hjælp og trygler om trøst, siger han ingenting. Himlen er lige så tavs og magtesløs som vores magtesløse venner.

I filmen *The Island* (2005) spiller Ewan McGregor og Scarlett Johansson to kloner, der er blevet bygget på en fabrik som reservedelslagre for rige klienter. De ved imidlertid ikke, at de er kloner og kun er tre år gamle; de har jo

voksne kroppe og tror selv, de er almindelige mennesker.

Men McGregor har en ven (Steve Buscemi), en mekaniker på fabrikken, der selv er et almindeligt menneske og har et normalt, rodet, skuffet menneskeliv bag sig. På et tidspunkt siger han til McGregor, at læger har et »gudekompleks«; de tror, de er ufejlbarlige. Og McGregor spørger forundret: »Hvad er Gud?« Han har aldrig hørt ordet før, han er jo kun tre år gammel.

Vennen læner sig frem og siger: »Kender du det, når man rigtig gerne vil have noget og ønsker sig det?« - Ja, det kender han selvfølgelig udmærket.

»Gud er så ham, der ignorerer dig.«

Gud er ham, der ignorerer dig.

Jeg har sjældent hørt så fræk og rammende en definition på Gud. Også fordi den går fuldstændig på tværs af det, vi plejer at sige, og som præsten prædiker. I stedet sætter den ord på det, vi sommetider oplever som den *virkelige* sandhed om Gud.

Det er for så vidt bare en moderne måde at sige det på, som salmisterne i Salmernes Bog sukker over igen og igen:

Hvorfor står du så langt borte, Herre?

Hvorfor skjuler du dig i trange tider?

(Sl 10,1).

Hør min bøn, Herre, lyt til mit skrig,

vær ikke tavs, når jeg græder.

(Sl 39,13).

Jamen *Salmernes Bog*, det er da noget med:

Herren er min hyrde, mig skal intet
fattes,

han lader mig ligge på grønne vange.

Til hvilens vande leder han mig osv.

Jaeh. Joeh. Det er det da. *Også*. Der er masser af tryghed og tillid i *Salmernes Bog*. Men den er også fuld af fortvivlelse og frustration.